S HITELINTÉZET
d. e. 10 órakor a vá-
rtandó
YÜLÉSRE
gy szavazatjog gya-
a közgyü-
könyvbe be-
jelentése.
megadása.
Az igazgatóság.
KROMPACHON.
(SZEPES MEGYE)
Ajánlja
kipróbált
jó minőségü
SOLÓIT.
szelelővel, fa-áll-
állványon, teljesen felszerelve,
répa-metsző 17 forintjával, ne-
répa-metsző 28 frtjával.
árakon.
tik. A gyár kezeskedik gépei
rt.
azdasági géprak-
raktáron nagy Péterfán
vasgyár igazgatósága.
Szabó L.
aljegyző.

1884. XVI. évfolyam. 24. szám. Hétfő, február 4.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve
Egy évre . . . . 10 frt — kr,
Fél évre . . . . 5 „ — „
Negyed évre . . 2 „ 50 „
Egyes szám 5 kr.
A lap szellemi részétilletö minden közlemény főpiacz, Vecseyház földszint, a szerkesztőségbe bérmentve küldendö.
Előfizethetni helyben
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok utján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt“ közlönye.
Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint a legolcsóbb árért vétetnek fel. Bélyegdij minden külön beigtatásért 30 kr.
„Nyilttér“-ben megjelenő közlemény minden petit sora 20 kr.
Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHERMAN H. közv. irodájában is.
Név nélkül vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek figyelembe.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Visszatekintés.

(K.) Az európai földgömböt sarkában megrenditett 1847—48-iki korszak kezdeményezőinek kezében kétélü fegyverként villogott ama nagy időnek hatalmas szelleme és mivel azzal játékot akartak üzni, hát ez a fegyver bizony szépen azok ellen fordult, a kik a kort saját hasznukra vagy más önző czélok elérésére akarták felhasználni.

Először IX. Pius pápa vette kezébe a vezérszerepet, de mivel akkoriban ő sem akarta a korszellemnek a jövőre kiható intelmeit megérteni, hát bizony a vezér-botot kivette kezéből a tüzesvérü franczia nép és odatette a tölténytáskájában hordott, közmondásos marsall-bot mellé és aztán, vérmérsékénél fogva neki ment és fel is döntötte egy ősrégi uralkodóház trónját, hogy azon ujból egy jött-mentnek adjon helyet. De ezt is csakhamar utólérte sorsa, mert 20 évi uralkodás után, a melyek alatt ő is a nép nevében, de ezen népjogainak alattomos megcsorbitásával uralkodott s féket nem ismert a maga fejedelmi kapzsiságában, tehát a sors csak leszámolt vele is, mint olyan emberrel, a ki nem fogta fel s nem ösmerte be őszintén azon nagy idők tanuságait. Azonban még jóval az ő katasztrófája előtt, ép ily erősen számolt az le a pápa ezredéves keletü világi hatalmával, mert a pápai jogart elválasztotta a pápai pásztorbottól s általadta azt világi hatalomnak és ennek következtében üdvözli ma Európa az olasz egységet.

A két Sziczilia királya épen nem akarván megérteni, hogy mit hord méhében az idő, a hangoztatott jósszavak daczára sem akart engedni az egyeduralom bilincseiből; intézkedett tehát a korszellem maga s azt fenekestől felforgatta, mert utjában állott az áradó szabadabb levegőnek és ma már ez a rész is az olasz egység csokrában virágzik.

Csak a kis Belgium bölcs uralkodója fogta fel a nagy idők erős intéseit, ki népe elé állván, — késznek nyilatkozott lemondani koronájáról; de a hü nép nemes ösztönnek engedvén — érintetlenül ott hagyta azt a felkent fejedelmi főn és igy volt képes népével egyesülve — egy maga fennállhatni a politikának mindent elsepréssel fenyegető viharában s Belgium ugy áll fenn ma is, mint boldog és megelégedett nép és a mellett minden alkotmányos ország ragyogó példányképe.

De mit mondjunk Ausztriáról? Hát ennek uralkodója is adott alkotmányt az osztrák korona alá tartozó, vagyis az e korona alá zsufolt népeknek és a néhai uralkodó sietett örömét kifejezni várlakának ablakaiból s onnan lobogtatta fehér kendőjét.

Ugyane bölcsen uralkodó Magyarországnak is *visszaadta ős-eredeti alkotmányát* és ezzel béke, öröm és boldogság látszott gyökeret verni birodalmának minden részében. De hát Bécsnek mindez nem volt inyére, annálfogva felzudult ama bizonyos bécsi forradalom és létrejött Magyarország ellen azon fegyveres beavatkozás, a mely szülte a világszerte csodált magyar önvédelmi harczot; ezen harcznak kimenetele is ösmeretes és ami ezt nyomban követte, az nem kibékülés volt, hanem vérpad, bitófa és rab-bilincs. A mely vétes eljárás a megbánás idejében hejh! busás áldozatokba került, mig nem ismét létrejött egy uj alkotmány forma. Azonban Bécsnek ez sem elég, hanem ott még ma is elkövetnek mindent arra nézve, hogy Magyarország független kormányzatát meghiusitsák és éppen mostani kormányelnökünkben találták fel azt az eszközt, a mely . . . vagy a ki.... (vagy hogy is mondjuk már!) megtud hajolni Bécs minen kivánata előtt, még akkor is, ha e eghajlás tőle, a magyar korona első tacsosától, valóságos merénylet a nemzet méltósága ellen. Mert hát nincsen az a maga rendjén, hogy Magyarország érdekei *kilencz év óta mindég és mindenben meg* egyezzenek Ausztria érdekeivel — hiszen az ily véletlennek is meg volna bizonyos határa . . .

Bizony eljutottunk oda, hogy még az 1867. kiegyezés által is több jog hagyatott fenn ezen országnak, mint a mennyivel az ma bir politikailag. Pedig a történelem csak azt tanusitja, hogy minden nemzetnek bukását a gyenge és hajlékony kormányok idézték elő. Hát lehetne-é ma Bécsben oly kérdés felett vitát kelteni, mint a nyelvi kérdés, ha Taaffe politikája nem birna a szlavizmusra nézve vonzó erővel? Bizony aligha! Vagy talán ez lenne utjamódja a nagyhatalmiság fenntartásának?.... Ebben azonban szabad legyen kétkednünk!

Lenne egy szép és nemes feladata a magyar kormánynak. És az nem egyéb, minthogy igen tanácsos volna egy már ezredévig fennállott ország és nemzet ősi jogának alapjára állania és ennek fenntartásához, mint fennállásunk postulátumához törhetlen hüséggel ragaszkodnia! Ekkor lehet és kell is, hogy az országnak és uralkodónak nagyhatalmi állása szilárdul fennálljon, mert ezen ország tizenhat milliónyi, többé-kevésbbé hü népe által támogatva, alig merné bárki is büntetlenül megtámadni és ezen az uton válnék lehetségessé helyreállitani a rosszul irányzott mult és az Ausztriára nézve most annyira fenyegető jelen által kétessé lett nyugalmat is. Ma még van erre idő s a föld alatt forrongó aknák e perczben még nem értek el a mi lábaink alá, holott máshol királyok és államdalmak megsemmisülése követi felrobbanásukat. Hiszen oly rég ideje már, hogy azt mondogatják, miszerint Európa puskaporon áll. És ha ez igaz, vagy ha csak lehetség is van ezen állitásban, akkor bizony igen nagy hiba a vész közeledtét bevárni, most még szép jövőt remélhetne ugy Magyarország, mint Ausztria, de persze hogy csak egymás mellett s nem egymás felett! Vajha ideje korán megértené kormányunk is a komoran közelgő jövőt illető aggályainkat, mert mi valóban féltjük hazánkat és féltjük a nemzetünk felett ragyogó koronát!

— **Hajdumegye** törvényhatósági bizottságának Debreczenben folyó 1884. február hó 12. napján reggeli 9 órakor kezdődő rendkivüli közgyülésének tárgysorozata:

Az országos törvénytár szerkesztősége megküldi az 1883. évi 45. 46. t.-czikkeket.

Belügyminiszteri körrendelet a megyék tisztikarának ujjá alakitása alkalmából.

Belügyminiszteri leirat a f. év elejével elbocsátott két irnok végkielégitése ügyében.

A belügyminiszterium f. évi 52. számu leirata Csege községnek a járási beosztás tárgyában mult évi okt. 1-én tartott bizottsági közgyülrs 154. K. gy. szám határozata elleni felebbezésével.

Belügyminiszteri körrendelet az árva pénzeknek a magyar földhitelintézet zálog leveleiben megengedett elhelyezéséről.

Belügyminiszteri körrendelet a hivatali fizetési előlegek kiszolgáltatasa körül követendő eljárásnak szabályrendeletileg való megállapitása tárgyában.

Közmunka és közlekedési miniszterium mult évi 33616. számu leirata a megerősités végett felterjesztett megyei közmunka szabályzatra vonatkozólag.

Ugyanezen ministeriumnak 17253/1884. számu leirata az alsó szabolcsi ármentesitő társulathoz belvizszabályozási tervezete tárgyában intézett leirata másolatával.

Ugyanezen miniszteriumnak mult évi 37509. számu leirata az 1882. évben hátralékban maradt természetbeni közmunka leszolgáltatása tárgyában.

Honvédelmi miniszteri leirat a mozgósitás esetén szükségelt lóavatás tárgyában.

Földmivelési, ipar s kereskedelmi miniszteri leirat arról, hogy Ő cs. kir. apostoli Felsége Dr. Svetenay Miklós Budapestre kinevezett portugalli Consulnak kinevezési okmányát a müködhetési jog legtelsőbb záradékával legkegyelmesebben ellátni méltóztatott.

(Vége köv.)

— **A tisza-eszlári ügyben** Szalai Károly, mint özv. Solymosiné képviselője, beadta fő lebbezését a kir. tábla „fölmentő itélete“ ellen. Az érdekes okmány **eredetije** után ösmertetjük a következőkben: A fölebbezés bevezetése után összegezvék azon terhelő adatok, melyek vádló szerint Scharf Móricz vallomását támogatják: 1-ször. Hogy Solymosi Eszter a kérdéses napon s időben a t.-eszlári zsinagóga körül megfordult s ott tünt el; 2-szor. Hogy Lengyel Istvánné és özv. Fekete Istvánné ugyanazon időben sirást hallottak. 3-szor. Hogy a leánya keresésére indult anyát Scharf József és neje indokolatlanul azzal vigasztalták, hogy leánya megkerül, volt ily eset már Nánáson s akkor is a zsidókat gyanitották. 4szer. Hogy ugyanazon időben T.-Eszláron több idegen sakter s kolduscsalád fordult meg: hogy azon éjjel a zsidó templomban szokatlanul gyülekezés tartatott; hogy azon éjjel csoportosultak s fel alá kóborogtak a zsidók az utczákon, a templom körül s Groszberg Leo házánál, a ki kezeit tördelve jajgatott „Istenem mit cselekedtünk“, majd „ásó kapa“ után kiáltoztak. 5-ször. Hogy a Solymosi Eszter eltünése utáni napokban Scharf József kisebbik fia, Samu elbeszélte, hogy: „a metsző-bácsi elvágta a magyar leány nyakát.“ 6 szor Hogy a t.-eszlári zsinagóga pitvarának földjén frisebb tapasztás nyomai, Lengyel Istvánné háza háta mögött: Scharf József lakásában levő fürdő helyiségben pedig ujonnan készült gödrök találtattak. 7-szer. Hogy Lichtman József és Einhorn Józsefné özv. Solymosinét kisebb-nagyobb összeg emlitésével arra akartak birni, miként leányául fogadja azt, kit hozzá hozni fognak. 8-szor. Hogy Roth Borbála zsidóasszony magát kereszténynőnek adta ki, az eltünt Solymosi Eszter ingét babonás czélokra való hivatkozással akarta az özvegy anyától kicsalni. — Ezután áttér magára az itéletre. A kir. tábla ugyanis azt találja, hogy Scharf Móricz vallomása a bizonyitás értékét nélkülözi és pedig a) kora, valamint egyéb személyes tulajdonai és viszonyai miatt, b) mert kétely forog fenn az iránt, hogy vallomását szabad akarattal és elfogultság nélkül tette; c) mert vallomása nem határozott, d) nem is valószinü és végre e) némely kideritett körülménnyel ellentétben áll. Erre nézve azt veti ellen a fölebbezés, hogy az itélet csakis a vádlottak javára szolgáló momentumokat vette figyelembe, anélkül, hogy azoknak bebizonyitott ellenkezőjére is tekintett volna. Scharf Móricz korára nézve állitja Szalai, hogy a fiut több tanu esküvel vallja 16 évesnél idősebbnek s gyanusnak tartja a születési bizonyitvány elsikkasztását is, értelmi fejlettsége pedig kitünt a tárgyalások folyamában. A másik pontra nézve tagadja, hogy a Móricz vallomása befolyásoltatott volna. Érdekes itt a felebbezés ezen részlete: „De hát éjjel hallgatták ki! A Tekintetes kir. tábla ezt nem a legszerencsésebben kifogásolja. Hát Bereczet s gyilkost nem éjjel hallgatták ki? Sőt erre hivatkozva Berecz nem vonta-e vissza beismerő vallomását? s a legfőbb törvényszék — az általános vélemény szerint igen helyesen — még is halálra itélte, nem találván az éjjeli kihallgatásban oly pressziót, mely a későbbi vissza vonást indokolhatná; s valjon szabad-e azt bün nélkül feltenni, hogy a magas biróságoknak épen ezen alkalommal jutott volna eszébe az ismeretes: „Hja paraszt az más!“ Ezután a zsidók által felfogadott hamis tanukra s kivált a Henter bekeritésére vállalkozott Barcza Dániel, debreczeni csendbiztosra utal s csekély jelentőségüeknek tartja a vallomásban levő eltéréseket, mert a fiu atyját védte. Hely és idő jól volt megválasztva a bün elkövetésére. Azon föltevés, hogy a zsidók nem tudhatták Eszter visszatértét, fölebbező szerint a kir. tábla másból, mint a felmentésre irányzott jóakaratból nem merithette: bizonyos szerinte, hogy Esztert az Ófaluba menni ép ugy látták a zsidók, mint azon keresztények, kik erről tanuságot tettek, ha látták, tudniok kellett nem csak azt, hogy vissza jő, de azt is mikor, mely időben kell visszajönnie; min den arra vall, hogy ez iránt meg is kérdezték s Scharf azért leste ablakából a visszatérő leányt. Ezután a magánvádló, a felmentő tanuk vallomásait bonczolja s a *dadai* hulla ügyének fejtegetése után fölebbezését következően fejezi be: „*A legfőbb törvényszéki határozattól függ, lesz-e az ügynek további folytatása, mert ha a sakterek ismét felmentő itéletet nyernének, a mi egyébként nem valószinü, mert a magas itélőszék számtalanszor kevesebb bizonyiték alapján is, mint a mennyi ez ügyben nyilván fenn forog, hozott már marasztaló itéletet, következni fog a második rész, a magánvádló rendelkezésére álló fontos adatok alapján a bünper megujitása.*“

A párt kiáltványa.

(r. e.) Régen megmondtuk s örökké állitjuk, hogy a magyar függetlenségi pártot semmiféle taktika, vagy az ezzel egyenértékü ármány sohasem robbanthatja szét, mert ennek oly szikla-szilárd alapelve van, a melynek bübája örök varázst gyakorol az igazán érezni tudó hazafiui szivekre. És lássék bár sofizmának, de mi abban erőt és hatalmat látunk, hogy a függetlenségi eszme oly elemeket bir maga körül csoportositani s azokat képes hatalmas kötelékkel összetartani, a melyek más társadalmi kérdésekben annyira széthuznak s oly ellentétes nézetekhez ragaszkodnak!

Kényesebb kérdés alig vettethetett volna üszkül pártunkba, mint a zsidóügy. Az országgyülési függetlenségi pártnak e tárgyban kiküldött bizottsága már nyilvánosságra hozta véleményét s közölte lapunk is. Szemmel látható, hogy lényegében nem különbözik attól az állásponttól, a mit e részben lapunk is elfoglalt. Bár korábban jött volna a kiáltvány, megelőzve a sok félreértést s lehetetlenné téve azt, hogy a párt előtt világló csillagot önző emberek czégérül festhessék oda boltjaik fölé, a melyben árultatnak elvek és erkölcsök. De jobb késő mint soha; valahára egy kalap alá kerül még ebben az ügyben is a pártban levő mindenféle elem. Hogy most is vannak oly egyének és lapjaik, a kik magukat függetlenségieknek vallják, a minő p. o. a Nagyváradon megjelenő, Schütz Albert által kiadott „Szabadság,“ a mely a kiáltványt sérelmesnek találja a zsidókra, vagyis — saját szavaival élve — *magukra* nézve, ez csak az iránt tanit ki, hogy *nem mi vagyunk azok, a kik a függetlenségi eszme fölibe mellékes érdekeket helyeznek!*

Pedig nincs okuk neheztelni, mert a függetlenségi párt aligha tette volna meg másért, a mit érettök tett, vallási téte eik reviziójába bocsátkozik, hogy rámutasson azon pontra, a melyre hidat épithetnek s igy köthetik össze az eddig át nem hidalhatott örvény-partokat.

Egyébiránt ismételve kijelentjük, hogy mi a zsidóügyet nem tartjuk szorosan vett pártkérdésnek. Nem tágitunk soha eredeti alapelvünktől, mely egyedül Magyarország függetlenségének kivivása. Mindenki elvbarátunk a ki ezt akarja, akármily kérdésben bármi eltérő nézettel birjon; épen azért ellenfelünk, a ki czéljaink kivitelét gátolja. Az igazságot szeretőknek ez az egyetlen válaszfal van kijelölve pártkérdésnek. Ez az egyenes ut, a melyen haladva, elérhetjük a kitüzött czélt. Már maga az a körülmény, hogy valaki magát függetlenségi elvet vallónak mondja, okvetlenül feltételezi azt, hogy bármely tárgyban szabadon gondolkozhatik, szóval a valódi szabadelvüség, az igazi liberalizmus magaslatára emelkedhetik.

Csak egy pontot nélkülözünk e kiáltványban és ez valóban fontos körülmény, a melynek kifeledésén csodálkoznunk kell. Nincs hangsulyozva, hogy a most bekövekező választásokra következő országgyülési időszakba esik azon időpont, a melyben a nemzet visszanyeri önrendelkezési jogát s megszünik az Ausztriával való kiegyezés hatálya. Most választhat majd a nemzet — hogy érdekeinek inkább megfelelő alapra lépjen s a keserves mult romjaira uj jövő áldásosabb fénylakát emelje. De ez magától értetőleg következik a kiáltványból s azért örömmel üdvözöljük, pártunk kiáltványát, mint a mely szerencsésen kiegyenliti az eltérő nézeteket s tömör egészben nyujtja mindazt, a mit e párt nemes küzdelmeiben jelszóképen hangoztatott. Alkalmas lesz arra, hogy a választások alatt rá mutathassunk, mint programmra s hogy a jelöltek bátran hivatkozhassanak pontjaira; az ő feladatok lesz különben az is, hogy a mit a kiáltvány — jellegénél s czéljánál fogva — szárazon s inkább az értelemhez beszélve tár elénk, azt a néppel való közvetlen érintkezés alkalmával, lelkesen és hévvel adják át a sziveknek is!

Debreczen város közkórháza.

Sokat olvastam s hallottam Debreczen szabad királyi város közkórházának állapota felől s felhasználva egy kedvező alkalmat, a napokban látogatást tettem ott.

A városon kivül álló épület rosz benyomást tesz a látogatóra. Az alacsony épületek, melyeknek ilyen a formája — a kaputól tekintve, mintha nem is kórházat képeznének, hanem valami rongyos, más czélu épületeket.

A kapuhoz egy vizzel telt árokra vert szük hidacska vezet s az udvarra belépve egy nyáron hihetőleg elég csinos kertecskét találunk, melynek növényei bizonyára szeliditőleg hatnak a kórház rosz szagu levegőjére, a mely azonban jelenleg a klór és jodoform által volt erősen befolyásolva.

Először is a hivatalos közegek alszobájába léptem, hogy bejelentsem látogatásomat. Szük két kis és még egy kisebb (szobára nem való) ablak ereszti be az asztalokkal telt helyiségbe a világosságot s sürüen egymás mellett van az igazgató (Dr. Ujfalussy József,) az alorvos (Kömives Antal) a gondnok (R. Nagy Károly) s a segédgondnok (A. Nagy Gábor) asztala, ugy, hogy ha kimegy a kórházi biztos (Jobbágy János) akkor valakinek nem jut — asztal.

Már hiszen láttam én kissebb városban is kórházat, de hogy ilyen hivatalos helyiség az országban nem létezhetik, azt merem állitani.

Engedélyt nyerve a szemlélődésre, bejártam a szobákat mind. Szobákat? Bocsánat, elismerem hogy tuloztam, mert az igényeknek megfelelő, szegény emberek viszonyaihoz alkalmazott kényelmes és világos bár nem jól szellőztethető szoba csak egyetlenegy van, a hol a nők fekűsznek különböző betegségekben. A többi alig, vagy épen nem felel meg a szoba kifejezésnek, sőt „kamará"-nak nevezik az odakint valók is.

— Mi van itt, kérdém egy ajtóra mutatva.

— Kamara. Négy beteg van benne.

Beléptem. A fagygyu gyertya halvány világa kisérteties fényt vetett a fulasztón meleg s majd nem dohos szagu levegővel biró szobában. S én bámulva néztem, hogy egy igazán kamarának mondható, egy piczike ablakkal biró szobában egy igazán kamarának mondható, egy piczike ablakkal biró szobában 4 ágyon 4 beteg feküdt.

— Ki ön és mi baja kérdeztem egy fiatal embertől.

— R . . . y B . . . a aradi születésü, színész vagyok. Kényszer levellel utaztam Aradra, de Kabán a kutya összeharapta lábamas s gyógyittatni jöttem ide magamat, 36 éves vagyok. Nőmtől, X . . . gyógszerész leányától elválva élek . . .

— Hát ez ki? kérdem a másik ágyra mutatva.

— Egy vén czimbalmos. Elhuzta az utolsó nótát; ma már nem evett Az orvos ur sem rendel neki semmit.

— Jaj kérem tekintetes ur, az imént már ugy huzott, hogy azt hittük mindjárt elpatkol az öreg.

A szoba-csöndét a betegek kaczaja zavarta meg s csak az öreg czimbalmos hörgése képezett ezzel diszszonánczát.

Kiléptem s szomorun gondoltam sok mindenre A színész, a czimbalmos . . . a szurdik kamara, a kaczaj a levegő . .

Amarébb is vidám kaczaj hangzott. A szerencsétlen fiatal nők osztálya van ott. Azok e, kiket egy végzetes pillanat meggondolatlansága beletaszit az élők sirboltjába, kik azt hiszik, hogy a vizből kilehet szabadulni s nem gondolnak arra, hogy az iszapos tövény reájok tapad s nincs menekvés sehova soha.

Beléptem. A nők elhallgattak. Némelyik magára vonta takaróját s a többi vékony ruhákkal igyekezett eltakarni meztelen tagjaik.

Tizenhárom ágy volt és 17 beteg.

— Hát hogy feküsznek itt?

— Kettő egy ágyon. De jut hely a földön is . . .

S valóban ott feküdt egy nő a földön, a szalmazsákon.

Igaz, a padozat hófehérre van sikálva s az is igaz, hogy jó meleg van ott . . . de még is, még is . . .

Szóba álltam egyikkel, másikkal. Mindenik vágyakozik ki ... ki a szabadba, ujra örülni a kárhazatos életnek, ujra dalolni, kaczagni mig majd utólszór kerülnek ide s innen . . temetőbe.

A másik szobából gyermeksirás hangzott ki. Ott is az a kép egy kis változással.

Egy ágyon csinos nő fekszik; 2 napos kis fiát szoptatja; egy másik s e már is csenevész gyermek lábainál nyöszörög, ezzel unszolva az emlőt.

— Hol ennek az anyja?

— Nagyon beteg; nincs teje; én szoptatom azt is.

Kezembe vettem az apró emberkéket. Nagyobb részt bün-virágok. Sötét helyen születtek, sötéten derengett reájok éltök első napja . . . s én istenem, ugyan minő lesz az ily élet alkonya és mi történik velök addig . . .?

A szegény anyák örömmel nézték, hogy egy pár szót szóltam kisdedeikhez, — tehetett-e róla, hisz az emberben van sziv, van érzés! . . .

A szomszédszobából, a könnyelmü nők ajkiról, felhangzott az ének: „Tebenned biztunk eleitől fogva!"

Meglepve álltam meg. Egy nő fenhangon mondta elő a zsoltár sorait, egy kezdé a dallamot, a többi énekelt utána, áhitattal érzéssel s talán őszintén is.

— A kórházi biztos ur látta el őket énekes könyvvel s nagyon örülnek, hogy néha énekelhetnek.

Az egyik ágyról, egy nő, kit épen a szülési fájdalmak vettek elő, utána sohajtá: „Tebenned biztam eleitől fogva.."

Meghatva távoztam innen a férfiak osztályába.

Egy kórház képe hamar egyhanguvá lesz a nem tisztán szakember előtt s igy jártam én is. A férfi-osztályt két szobában futólag néztem meg. A tapasztalat itt is ugyanaz. A hely szük, az ágy kevés, földön feküsznek a betegek, vagy kettő osztozik egy ágyon . . .

A szobák itt is szép tiszták, az ágynemü ellen kifogást tenni nem lehet.

Itt is ott is egy-egy nagy beteg. Amazt már nem operálják, — hiába volna, emezt még nem lehet, annak nem kell már orvosság . . Mennyi szánalomra méltó egyén — összezsufolva . . .

Nem uraim! nem, tisztelt városi atyák, ez nem jól megy igy, ez nem lehet igy soká. Ne engedje ezt igy maradni Debreczen város büszke önérzete!

Tessék megnézni a helyet, figyelembe venni a helyzetet! Hát hogy lehet **72 ágyon 96 beteget** elhelyezni, hogy lehet azokat gondozni teljesen? Lehet-e szellőztetni azt a szobát, hol több nehéz beteg fekszik?

De mért részleteznem tovább a dolgot tovább . . .? Kinos dolog ezt leirni is. Látogassa meg kiki ezt a kórházat, lehetetlen hogy ne segitene egy kis erővel azon a nagy munkán, melynek eredménye egy Debreczen város igényeihez és méltóságának teljesen megfelelő kórház épitése lesz.

Elismerés illeti a kórház jelenlegi vezetőit; ők megtesznek minden lehetőt, de ilyen csekélység s ily gyarló körülmények közt, ennyit produkálni is bámulatos dolog. Teremtsünk már változást e téren, — nézzük meg Aradot, Nagyváradot, Kassát, a kisebb, sokkal szegényebb városokat . . . mind-mind felül emelkednek rajtunk régen és fényesen.

Szégyen ez reánk. De ha későn is jobb már valamit tenni, — s a jelenlegi tisztviselőség mivel sem örökithetné meg a jelenleg vége felé közeledő hivataloskodási cziklust mint azzal, ha megkezdeti az uj kórház épitését és siettetti azt befejezni.

Csak talán nem lesz ez igaz is szó a pusztában elhangzó.

Nemó.

— **Belföldi hirek.** A fővárosban megindultak a választási mozgalmak; az erzsébetvárosi klubb, Braun Ignácz elnöklete alatt, ki azelőtt függetlenségi volt, azt határozta, hogy kormánypártit fog támogatni; a ferenczvárosi választók Tompa Antal ügyvédet, függetlenségit kérik fel a jelöltségre. — A szegedi „alsóvárosi mezőgazdasági népkör" januárius 20-án tartott közgyülésén Verhovay Gyulát tiszteletbeli tagjának választotta.

— **Külföldi hirek.** Napoleon Jerome pártja február 17-én a párisi téli czirkuszban nagy gyülést tart, hogy a császárság mellett müködő bizottságokat megválaszsza.

A vasárnap.

(Felolvastatott az iparos-körben, febr. 3-án.)

Tisztelt hallgatóság!

Mikor e perczben helyet foglalok e körben, hogy felolvasást tartsak valamely közérdekü tárgy felől, méltán fölmerül előttem s talán mások előtt is az a kérdés, hogy mit keresek én itt tulajdonképen? Azt kérdezhetem önmagam magamtól, miért hagytam én ha csak igen rövid időre is, miért hagytam én oda a főiskolát, a nemes tudományok ama magas várnégyszögét, miért pártoltam el ama nemes intézettől, azon édes anyától, mely nekem kenyerett ad, ha hő fia maradok? Mások is méltán kérdezhetik magok között én felőlem, hogy mit keresek én ezen körben, miért hagytam én el tanári kathedrámat a felolvasói székért, melyet talán más körhöz, más környezethez szokva, nem is tudok eléggé méltólag betölteni?

Bocsánatot kérek, ha e kérdésekkel szemben röviden megkisértem kimenteni magamat. Ha Izráel népének történetében annyiszor olvassuk, hogy az egyszerü próféták fényes királyok termeiben megjelentek s ha Saul, a királyságra hivatott férfiu, megjelenhetett a próféták seregében, hogy prófétálna közöttük, ezt tudva, tudva tehát azt, hogy a különböző társadalmi osztályokhoz tartozó emberek között szükséges az érülközés, mert egyesegyedül igy terjedhetnek az ismereteh, igy adhat kiki másoknak abból, a mije neki van: magam előtt már mentve érzem magamat s nyugodt lelkiismerettel ülök e helyen. És ha e nekem mint tanárnak a tudomány, az ismeretek terjesztése életföladatom, ne számitsa be nalam senki feltünési vágynak, ha eljöttem ide is beszélni valamely oly tárgyról, melylyel foglalkoztam s mely közérdekességénél fogva ismertetésre is méltó. És ha e tárgy nekem, mint hittanárnak egészen szakomba vág, ha ennek végül legalább vallásos jellege is lesz, bocsássák meg ezt is énnekem, — hiszen a madár is csak saját hangja szerint tud énekelni s bizonyára jobb volna, ha mindenki olyan dologgal foglalkoznék, melyhez valamit ért, mintha előtte ismeretlen utakon kalandoz. Önmagamat megnyugtat azon tudatom, hogy nem akarok kontármunkát végezni, másokat pedig hittanárságommal szemben nyugtasson meg azon köztudat, hogy épen mi, lelkészemberek foglalkoznak legtöbbet az emberi élet szükségeivel s mi keressük legbuzgóbban a gyógyszereket a társadalmi betegségek gyógyitására.

A vasárnapról, a vasárnapnak a hétezen első napjának megszenteléséről akarok én itt egyet-mást elmondani. Felolvasásom hangja minden tudományoskodástól távol fog állani, könnyen érthető leend s e tulajdonságával is azt akarja elérni, hogy eléggé érdekes legyen.

A vasárnapot a hét első napjának neveztem s igy ellentétbe helyeztem magamat a közhiedelemmel, mely e napot a hét utólsó napjának tartja. Nekem van igazam, mert e kérdés eldöntésénél mi theologusok vagyunk a szakértők. Ebben a tekintetben egyesegyedül a biblia a döntő tekintély s mi ennek alapján állunk. Bizonyára igen jól tudja tisztelt hallgatóságom, hogy az ő szövetségi szentirás előadása szerint Isten hat napon teremtvén a világot, a hetedik napon megszünt a munkától és ezen napot, a szombatot megszentelte s Izráel népe és ebben a farizeusok egészen a tulzás legvégső fokáig vitték a munkától való megpihenést; az uj szövetségi szentirás alapján álló egyház azonban, midőn mindenesetre tekintetbe vette azt, hogy a romlandó törékeny emberi testnek pihenésre van szüksége a munkában, hogy uj erőt gyüjtsön a további tevékenységre, más oldalról figyelmeztetni akarta az embereket Krisztus feltámadásának végtelen fontosságára is. Krisztus feltámadásáról pedig az mondatván Máté evangyéliuma XXVIII. részének 1 ső versében, hogy az a hétnek első napján történt, e nap pedig a szombat utáni nap volt, e szerint mig keresztyén templomokban hirdettetik a váltság nagy munkája, mig az Ur igéjének éltető szava hallatszik, a vasárnapot a hét első napjának kell tartanunk. Ezeket azonban csak mellékesen mondtam.

De hát micsoda az a vasárnap? Az egy igazi jó barát, kinek a mi jó atyáink a maguk idejében végtelenül sokat köszönhettek s kit ezért méltó tiszteletben is tartottak. Itt, ezen mi Debreczen városunkban a régibb időkben (Szücs István. Debreczen város történelme II. k. 577. l) „a városi tanácsnak gondja volt arra, hogy vasárnaponkint a templomban délelőtt megtartatni szokott Istentisztelet, a piaczon vásárra felgyülekezett nép zsibongása miatt meg ne zavartassék. Igy p. o. a városi jegyzőkönyvben 1557-dik évi Péter Pál ünnepelőtti napon (jun. 28-án) hozott tanácsi végzésénél fogva délelőtti 10 óráig vasárnaponként sem boltokban, sem sátrak alatt, sem kapukban nem volt az adásvevés megengedve; ellenkezőleg cselekvőknek jószágát a város birája elkobozhatta, azt a község hasznára fordithatta." S ki ne tudná közülünk, hol állunk ma e tekintetben?! Itt közelünkben két helyre is hivogatja a keresztyéneket a tornyok harangja s két helyen is zeng, csak itt a közelben, a felséges orgonajáték s hány embernek zsibongása zavarja épen az épület előtt az Istentiszteletre sietők áhitatát s mikor foly a vásár városunkban élénkebben, mint egy-egy vasárnapon?!

(Vége köv.)

Helyi hirek.

* **Népesedés.** A mult hétről a következő népesedési adatokat közöltük. Született a) a ref. vallásuak közt 13 fiu (3 törvénytelen; 2 halva született) és 11 leány (1 törvénytelen; 1 halva született) összesen 24 gyermek; — b) a róm. kath. vallásuak közt: 4 fiu 3 leány

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

A nagymama sirján.

— Rajz az életből. —

Irta: **Rónaszéki Gusztáv.**

— Giling — galang! giling — galang szól a temető kápolnájának kicsiny harangja.

Imádkozzatok jó emberek! élők boldogságáért, — holtak nyugalmáért.

— Giling galang! A szél elhordja a harang szózatát a tágas temető minden zugába s hozzá suttogja:

— Pihenjetek, pihenjetek!

— Uj társat kaptatok!

— Nyugodjatok békében! Örökre!

Elhangzik a kis harang, elszélednek a szomoru emberek, utánnuk megy az öreg sirásó valami régi dalt dudolva magában!

— „Van boldogság a föld felett, van nyugalom a föld alatt."

Aztán elcsendesül a temető, a hideg téli szél néha néha végig sivit a sirok között, meg megrázza a szomoru füzfák lehajló ágait s azok bólingatnak némán; mintha üdvözölnék azt az uj lakót, a ki eljött pihenni hosszu örök álmot ide, az ő örökös árnyékuk alá!

Leszál az est.

A csillagok egyenkint tünnek fel az égboltozaton s fényök vissza verődik a hó csillogó tükrén. Csillognak a hó boritotta sirok s a fényes márvány obeliskek, mintha milliárd fénybogárka lepte volna őket el.

Ez a temető éjjeli pompája.

Tüzijáték a halottak számára — élő lény nem láthatja ezt.

— — — — — — — — — — — — — —

Mi ez?

Ki rabolja meg a halottak országának csendjét, ki mer ide jönni gyönyörködni a temető éjjeli pompájában?

— A szerelem!

Az enyészet birodalmában?

Boldogtalan lehet az a szerelem!

A sirok között szótlanul közelg egy ifju pár; egymás kezét fogják s biztosan haladnak a csikorgó havon, mint a kik jól tudják a czélt.

A feljövő holdvilág a lenyő és szomoru füz ágai között bele bámul szomoru arczukba.

Olyan halaványmind-kettő mint csillogó hótükör s a leány szemében két nagy könycsep jelenik meg — az ifju siet lecsókolni azt onnan, nehogy meglássa a bámész holdvilág.

Átkarolja gyöngéden a remegő leánykát és suttogja szerelmesen:

— Jer jer édesem, mindjárt ott leszünk!

Öreg, elaszott nőcseléd ballag utánnunk, kendőbe burkoltan egykedvüen bámul jobbra balra a sirok között.

Fáradt lábai be-be süppednek a hóba, — alig birja kivonszolni őket mintha tartóztatná itt valami; ránczos ajkai fanyar mosolyra kelnek a mint morogja:

— Jó, jó, nemsokára! — s eviczkél tovább az ifju pár után.

Azok már elérték a czélt.

Az ifju mindkét kezével átfog egy márvány keresztet s keserü fájdalommal nézi kedvesét a ki ráborul a hideg hólepte sirra s zokogja keservesen.

— Nagymama! édes jó nagymama! aztán hangja elakad könypatak ömlik a hantra, hogy levigye az üzenetet a föld alá, a kedves nagymamához.

Az öreg cseléd leül egy kősirra, s az ifju némán küzd a szivében duló fájdalommal.

A sivitó szél is elcsendesül, nem háboritja senki a zokogót.

Szent az ő fájdalma.

Joga van elpanaszolni az egyetlennek a ki megérti, a ki őt oly nagyon szerette s mikor már kiapadt a forró könypatak, feláll oda lép ifju kedveséhez leülnek a kereszt alatti kőpadra.

Dobogó keblére vonja az ifju halványarczát és suttog neki örök szerelemről, soha ki nem haló meleg érzelemről, titkos édes boldogságról.

Itt az enyészet birodalmában!

— Szeretsz én édes egyetlenem?

— Szeretlek végtelenül!

— Köszönöm, és most isten veled!

Nézz még egyszer szemeimbe hosszan mélyen, utoljára. — Légy erős, légy erősebb nálamnál; hiszen férfi vagy. Kisértsük meg lemondani, tanuljunk türni, szenvedni. Igérd meg hogy elmégy itt hagysz a nagymama sirjánál könyteleu szemekkel mosolyogva, hogy én is elbirhassam a szivemre nehezülő sulyos fájdalmakat.

Ide hoztalak elbucsuzni hogy lássa a nagymama mennyire szeretlek.

Ah csak egyedül ő érti az én fájdalmaimat, ő feltudná fogni az én nagy szerelmemet

Igérd meg neki, hogy nem fogsz elfeledni soha, soha sem s hogy ott majd a nagymamánál ismét enyim leszesz!

Az ifju szótlanul csókolja meg a hideg márvány keresztet s ember feletti küzdelemmel fojtva el könyeit suttogja:

— Soha! soha! a tied örökre!

— Igy igy én édesem — folytatja a a leány és most csókolj meg; ez a csók eljegyez nekem, a lelkem tied.

Gondolj reám mindig, nem kivánom, hogy boldog légy — ugy sem lehetsz az, ha igazán szeretsz.

Boldogtalanok leszünk mind a ketten nagyon, nagyon; de ez a közös fájdalom lesz a mi boldogságunk, életünk fenntartója, a mi szerelmünk.

Nem fogjuk látni többé egymást soha!

Az ifju szivéből előakart törni az elfojtott keserü kin, átkarolta a leány karcsu derekát, lehunyta szemeit, hogy a ragyogó csillagok el ne árulják a megjelent könycseppeket s vonagló ajkai sziszegését.

— Óh soha, soha!

— De igen — suttogja a leány, — megengedem, hogy még láthass egyszer az életben — esküvőmön.

Majd a mikor felleszek öltözve szép menyaszonyi ruhában.

Nézz meg; de ugy hogy én ne láthassalak, ahhoz nem volna erőm.

Nézz meg jól s gondold meg, hogy az a fehér ruha én rajtam halotti lepel, a koszorum myrtus virág és a fátyol az én szemfedelem.

Ajkaimon a mosoly erőltetett s az az igen szó mint elmondott hazugság, mert én a tied vagyok örökre.

Menj óh menj, mig van erőm téged elbocsátani kérlek szerelmünkre siess, siess!!!

Az ajkak még egyszer érintik egymást, egy meleg utolsó kézszoritás, s az ifju megy, nem nézve merre, keresztül sirokon, hervadt száraz bokrokon, megy a merre vezeti a végzet, ki a világba — czéltalanul.

A leány pedig ismét ráborul a hideg sirhantra és zokog tovább keservesen, panaszkodva, nem bánja hadd hallják meg a légben járó szellemek, hadd lássák mélységes fájdalmát a hold, és a ragyogó csillagok.

— Nagymama! te édes jó nagymama! te látod az én vérző szivemet, óh könyörülj meg a te kedvenczeden, imádkozzál értem oda fenn, hogy elbirjam ezt a rám szakadó terhet.

Nézd itt térdelek a hideg földön a mely elválaszt tőled, itt uszik forró könyárban az a szem, a melyben te anyit gyönyörködtél, itt vonaglik kinos fájdalomban ajakom, a melyet te meleg szeretettel csókolgattál.

(Folyt. köv.)

(1 törvénytelen) összesen 7 gyermek; c) az ágost. vallásuak közt 1 fiu. — Az izraelita (statusquo) hisközségben 1 fiu. A szülötteknek összes száma: **33**. Ezzel szemben elhalt ugyanezen idő alatt 13 fi és 16 nő összesen **29** egyén. A szaporodás **4**. — Öt éven alóli gyermek elhalt **21**. Vörhenyben elhunyt 2 gyermek, torolobban szintén 2. — Az ötéven alóli gyermekek ezen halandósága valóban nagyon megdöbbető.

* **A ref. egyháztanács** tegnapi gyülésében az ellenőri állás betöltésére nézve azon határozat lett hozva, hogy pályázat hirdettessék, márczius 1-ig terjedő határidővel. Az elhunyt Veress László volt pénztári ellenőr családjának, a temetési költségek részbeni fedezésére 100 forintot utalványoztatott.

* **A felolvasó kör ügye.** Azon küldöttség, melyet a felolvasó kör létrehozása ügyében tartott nagy értekezlet az alapszabályok kidolgozásával megbizott, munkálatában már annyira előhaladt, hogy az alapszabályi tervezetet a jövő vasárnapra ismét egybehivandó értekezletnél egészen elkészülve beterjesztheti. Az aláirások még mindig serényen folynak, és fölötte kivánatos volna, hogy az aláirott tagok a jövő értekezletre minél számosabban megjelennének, a hol a nagy fontosságu ügynek azon barátai is szivesen láttatnának, kik eddigelé még nem is iratkoztak be. Az általános nagy érdeklődés, melylyel ezen eszme városunk intelligens köreiben mindenütt találkozik, minden kételyt kizár annak teljes és eredménydus sikere felől.

* **A ref. egyháznál** megürült pénztári ellenőri állomásra ugy tudjuk, hogy a jelentkezők között van Szathmáry Károly ur, pártunk régi hirlapirója kitartó és hü tagja is. Azon elvtársaink, kik e választásra befolyást gyakorolnak, bizonyára tudják, hogy jó az, ha egy párt nem hagyja el azokat, a kik el nem hagyták. Ajánljuk Szathmáry Károlyt, kinek csakugyan szüksége van egy kis nyugalmas állásra.

— **Szinház.** Nyirő Sándor „Fütty“ czimü népszinművét szombaton láttuk. — Ez az első magyar népszinmü, a melynek egy része versekben, még pedig hangsulyos-alexandrinekben s rimekben van irva. És ez a reform épen nem válnék a magyar népszinmü előnyére, a „Fütty“-ben legalább erőltetetté, mesterkéltté tette a nyelvet, pedig a népszinműben főkellék a mesterkéletlenség, közvetlenség és egyszerüség. Máskülönben a darab tehetséggel s élénk kómikai érzékkel van irva s szerencsés gondolat volt alapeszméül választani az Arany János „Fülemilé“-jének mulatságos meséjét. A népszinműben, melynek előnye még az is, hogy nincsenek benne mint p. a Gerő Károlyéban s legtöbb uj népszinműben feltalálható Göndör Sándor. Finom Rózsi és Gonosz Pista-másolatok. Feltaláljuk a nagy költő alakjait: a falusi Mon ecchi és Capuletti családok pörlekedő fejeit, Bus Pál és Vig Péter uramat, kiknek természetesen vannak a kibékülést előidéző, egymásba szerelmes gyermekeik és ott találjuk a fiskálist és a birót, a kinek fütyült a fülemile; a szinen van a fa és a bajszövő fülemile is és ügyesen van a dialogba szőve a költemény nehány helye is. — Az előadás általában sikerültnek mondható. A darab előtt Ditróiné asszony szavalta el igen csinosan a költeményt s jók voltak Örley Flóra k. a. (Katicza), ki még mindig megtámadott hangját élénk játékkal segiti, — Ditrói ur mint Bús Pál és Fenyéri ur mint Vig Péter, kiknek a közönség kedveért háromszor kellett dulakodniok a szinpadon, Németh ur mint szolgabiró, Tamássy ur mint esküdt, Rónaszéki ur mint irnok, VácziVilma és Folténynéasszonyok a két haragvó szomszédasszony szerepében, Kis Mihály ur mint Deres Jóska, Pálffy ur mint Peti sat. Csupán az Erkel Elek által irt zene ellen van sok kifogásunk; nehézkes, minden magyar zamatot nélkülöző karmesteri csinálmányok ezek mint p. o. a Katicza legelső dala, ez a valóságos cseh nóta. Jó lesz a darabban egy pár gyujtó népdalt alkalmazni, igy a darab több sikerre is számithat. **L—g.**

* **A kölcsönös-segélyző-egylet** tegnap tartá első befizetési napját, melynek eredménye minden várakozást felülmult. Az első befizetés eredménye 1200 frton felül, jóllehet vasárnap délután tehnikai akadályok miatt befizotés nem tartatott. A befolyt pénz egy pénzintézetnel rögtön elhelyeztetik, — ugy hogy azon időig a mig a rendes kölcsönök kiadhatók, a pénz gyümölcsözzék. Azok a kik az első napokban be nem fizethettek, valamint azok kik még alá nem irták, de az egylet tagjai lenni akarnak jövő szombaton azaz február hó 9-én d. u. 2-5 s vasárnap d. e. 9-12-ig minden büntetés krajczár nélkül lefizethetnek. Uj tagok csakis február hó végeig vétetnek fel büntetés krajczárok befizetése nélkül, természetesen, ha befizetéseiket február 2 ika óta pótolják. Felhivjuk tehát iparosainkat, kereskedőinket s különösen a gazdaközönséget, hogy ezen nagyjelentőségü intézményt felkarolják, mert ezzel csakis saját érdekeiket fogják előmozditani. Kölcsön ügyekben minden szerdán és pénteken d. u. 3-4ig a Kereskedelmi s Iparbank igazgatói helyiségében lehet értekezni.

— **Az álarczos bálra**, mely e hó 10-én, azaz jövő vasárnapon fog a „Bika“ disztermében megtartatni, nagyban folynak az előkészületek. A rendezőség oly mérvü intézkedéseket tett, hogy a megjelenő közönséget folytonos kedélyhangulatban tartsa. Gondoskodva lesz általános és különös meglepetésekről. Lesznek különböző pályadijak; s pedig a legszellemdusabb álarczos kap egy értékes arany gyürüt, a legszebb álarczos egy finom legyezőt, a legrutabb álarczos kap egy üveg pezsgőt. Éjfél előtt 11 órakor veszi kezdetét az óriási khinai-menet a közremüködő hat zenekar összmüködése mellett; ez álarczos menetet rendezi Ho-king-fucs khinai udvari szertartás- és tánczmester, ki ez alkalomra külön vonaton érkezik meg Debreczenbe. 12 órakor pedig be lesznek mutatva az élő képek, Makart Joel és Galilai Frigyes hirneves párisi piktorok mintázatai után. Belépti-dij személyenként 1 frt; páholyokra előjegyezhetni a „Bika“ vendéglőben Fehér Herman urnál.

— **Huszonöt éves jubileum.** Huszonöt éve lesz közelebb, hogy Frics József a városi nyomda derek müvezetője e minőségben működik. Az 1859-ik évben lett meghiva ezen állásra s tisztelői felhasználják ez alkalmat, hogy kifejezést adjanak iránta táplált rokonszenvöknek. — A jubileum pünköstkor tartatik meg.

* **Negyven év után.** Steinmusz Ferencz, ki városunkban és megyeinkben huzamosb idő óta mint adófelügyelő elismerésre méltón müködött, s ki 40 évi államszolgálat után, nyugalomba lett helyezve, hivatalától már végleg megvált s bucsuiratot intézett igen sokakhoz. Az adófelügyelő urat a tisztelet és őszinte becsülés kiséri magányába. Bucsulevele igy hangzik: „A midőn negyven évet haladó állami szolgálatom után saját kérelmemre a nyugdijazott állami tisztviselők soraiba lépek s a vezetésem alatt állott sz. kir. Debreczen város és hajdumegyei adófelügyelői intézmény vezetését a mai nappal utódom kezébe adtam át, önkéntelenül visszatekintek azon hosszu s mondhatom gondterhes pályára, a melyet a gondviselés, kedvezvén életemnek megfutnom engedett, e vissza tekintésnél jól esik lelkemnek azon átérzett tudat, hogy helyemet ugyis mint tisztviselő és ugyis mint ember megállottam, előbbit igazolja pályám becsületes megfutása, utóbbit pedig azon élénken érzett fájdalom, a melyet az általam elhagyandó körtőli megválás felett érezek; — hosszu gondterhes pályám utolsó időszakát az általam képviselt intézménnyel egybeköttetésben állott hatóságok, hivatalok és ezek egyes tagjainak szives jóakarata, elismerése és becsülésének melegitő fényében élvén le, lehetetlen hogy azért hálám és őszinte köszönetemet ne nyilvánitsam, mert hogy ez igy történt azt csakis a velem összeköttetésben állott hatóságok hivatalok, illetve az ezeket személyesitő hivatalnok urak jó akaratának, törvénytiszteletének, ügybuzgóságának s igénytelen személyem iránt érzett kegyes hajlandóságának köszönhetem; ugyan ezért tisztelettel kérem a tekintetes czimet fogadja tőlem mint távozótól ugysajat mint minden egyes tagja nevében élénken érzett hálám és mély köszönetem kifejezését mindazon sok jóért a mivel irányomban lenni méltóztattak. A tekintetes czim tagjaira és jövő munkásságára a gondviselés áldását kérve esedezem, hogy megbecsülhetetlen kegyességükben jövőre is megtartani méltóztassanak; a mit én iránt tanusitott kegyességök emlékét jövőmre kiható vigaszként ez életen át őrizni fogom.“

* **Hajdumegye** törvényhatósági bizottsága, e hó 12-ikén rendkivüli közgyülést tart. A tárgysorozat 6 ponttal beküldetett hozzánk, és azt egész terjedelmében ma közölhetjük, — különben ez megküldetett az, minden bizottsági tagnak.

* **A honvédségből** Harsányi Gábor helybeli ifju kereskedőnek s szab. állom. honvédhadnagynak, a katonai kötelezettség teljesitése után, a honvédség kötelékéből kérelmezett kilépése a honvédelmi miniszterium által engedélyezve lett.

* **A jogászkör** megalakulása tárgyában tegnap értekezletet tartatott, Simonffy Sámuel kir. tanácsos elnöklete alatt; az alapszabályok végleges tárgyalása idejéül a jövő vasárnap kitüzetett s el lett határozva, hogy az igy elfogadandó alapszabályok a feloszlóban levő ügyvéd egyesület e hó 24-ikén tartandó gyülésen felolvastatnak, mi által az czéloztatik, hogy ezen egyesület alakuljon át a módositott alapszabályok alapján „jogászkör“-ré.

* **Szinházunk sorsa** a napokban elfo dölni. A szinügyi bizottság már tárgyalta a pályázó szinigazgatók kérvényeit s a jelentés Barcsay István tanácsnoknak lett kiadva ki — reméljük — már legközelebb a tanács elé terjeszti ez ügyet határozás végett. Bogyó Alajos szinigazgató a pályázattól vissza lépett.

* **Az államtisztviselők** által rendezendő tánczestélyen nem lesz belépti dij, mint ezt a „Debreczen-Nagyváradi-Értesitő“ hirdeti, hanem minden meghivott vendég, belépti-dij nélkül jelenhetik meg. A rendezőség.

* **A szegények javára** 236 frt 30 kr jött be a kapitányi hivatalhoz az ujévi üdvözletek megváltása fejében.

* **A kereskedő kör** megalakulása érdekében tegnap ismét gyülés tartatott, melyben folytatva és bevégezve lett az alapszabályok tárgyalása.

* **Az iparos ifjak** egyletének bálja, szombaton este volt a Bika szállodában. A kitünő mulatság fényes sikerét legjobban bizonyitja az, hogy a késő hajnalig tartott bálban minden tánczot 140—150 pár tánczolt. A bál méltó volt a régi jóemlékü hason bálokhoz.

* **Miért piros az ég?** A népies észjárás eredetiségének egy példáját irja le Teleki Sándor a „Bp. H.“ szombati tárczájában. Egy yermekét siratő paraszt asszonnyal beszélget, a midőn keletnek madár formáju fekete felleg repült kiterjesztett szárnyakkal. „Látja azt a pupergi (denevér) fölleget?“ — szól az anyóka — az én szegény Ágnes leányom az, mondá özvegy Nagy Jánosné, az a veres megott, az a Solymosi Esztervére.“ Az egész tárcza átvételét fölöslegesnek tartjuk, mivel valószinüleg olvasható lesz a nemes gróf helybeli közlönyében, mely tudvalevőleg azon kellemes helyzetben van, hogy mindent közölhet, a mi tőle a „Bp. H.“-ban megjelenik.

* **Vigalmak.** Meghivást vettünk a berettyóujfalui önkéntes tüzoltó-egyletnek, saját pénzlára javára, 1884. évi február hó 16-án, a városház nagytermében rendezendő zártkörü tánczvigalmára, a parancsnokság mint rendezőség részéről. Belépti-dij: Személy-jegy 1 frt, csarád-jegy 1 frt 50 kr. Felülfizetések kö zönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdete 7 és ½ órakor. Izletes ételek és italokról gondoskodva leend (A vigalomról tudósitást kérünk! Szerk.) — Az önálló gazdálkodó ifjak által 1884. február 14. csütörtökön a „Korona“ szálloda termében tartandó zártkörü tánczvigalomra vettünk meghivást. A vigalom a legkedvesebbnek igérkezik. Ételek és italokról a rendezőség gondoskodik. A tiszta jövedelem jótékony czélra fordittatik. Kezdete 7 órakor.

* **Tivoli hazárdjátékot** a főkapitány betiltotta három helybeli kávéházban, de a végzést az illetők fellebbezték a tanácshoz. Tegnap előtt éjjel azonban Pálfi rendőrbiztos látva, hogy a főkapitány világos rendelete ellenére is nagyban megy a tivolizás egyik kávéházban, lefoglalta a 35 frtnyi bankot. Érdekkel várjuk a további történendőket.

* **Kutya történet.** A Teleky-utczán keresztül ment a kocsi kereke egy alátévedt parányi kutyán, a nyomás oly nagy volt, hogy a kis kutya dereka kettőtört s a földről nem birta felemelni magát. Látta is ezt Miha szna András, a constabler, de hát ez nem tartozván ügykörébe, hagyta a kis kutyát az ünnep tisztességére ott kinlódni, mig délben egy városi hajdu intézkedett a már élettelen kutya eltakaritásáról.

* **Eljegyzés** Rosenberg József helybeli fiatal kereskedő e hó 2-án jegyezte el Reich Ferencz helybeli kereskedő kedves leányát Jankát. Áldás frigyökre.

* **Kolozsa Kálmán ur** a „Debr. Ell.“ nyilttérében jelenti ki, hogy pártunk nagy választmányába való megválasztását nem fogadja el. Azon urakról itélve, a kiknek kiséretében adta át Kolozsa ur emlitett nyilatkozatát a kormánypárti lapnak, sejthetjük visszaélésének történetét s azt is, hogy a tulsó oldalon épen ugy fognak korteskedni most, mint azelőtt.

* **Köszönetnyilvánitás.** Mindazon tisztelt rokonok, barátok és jó ismerősök, kik f. hó 3-án kedves feledhetlen Gábor kis fiunk temetése alkalmával becses megjelenésökkel megtiszteltek, s ez által szomorodott szivünk fájdalmát elviselhetőbbé tették; fogadják a legmélyebb köszönetünk nyilvánitását. Debreczen, 1884. febr. 4-én tisztelettel Fábián Károly és nőm Illyés Eszter gyermekeink és anyánk nevében is.

* **Halálozás.** A hajduböszörményi egykori törvényszék néhai elnökének köszeretetben állott derék neje **Kovács Miklósné** asszony H.-Szoboszlón tegnap jobb létre szenderült. Sok keserüség jutott ki neki is az életben, szép gyermekeit egymás után tette sirba, négy év előtt férjét is eltemette. És most ő is kidőlt. Temetése holnap délután lesz. Rokonai Debreczenből ma nagy számmal rándultak ki a végtisztességtételre. Lengjen béke a sokat szenvedett nő porai felett!

* **Elhaltak** városunkban január 26-tól február 2-ig Papp Mihály 2 é. ref. hagymáz, Veres László 40 é. ref. tüdőgümő; Kovács Mária 3 hónapos kath. bélhurut, Szatmári Mária 3 é. ref. toroklob, Benyács Miklós 4 éves lutheránus görcsök, Uszó János 4 éves ref. görcsök, Tömöri Juliánna 5 éves ref. gyermekaszály, Varga Erzsébet két hónapos ref. görcsök. Ötvös György kereszteletlen leánya, Jakab Verona 2 éves kath. bélhurut, Erdei Juliánna 6 hó ref. bélhurut, Stark Miksa 1 hónapos görcsök, Kádár Janka 9 hónapos kat. görcsök, Márton Ferencz fia halva sz. Biró Róza leánya halva sz. Csáki Györgyné 76 é. ref. aggkór, Pável Zsuzsánna 14 éves tüdőgümő; Papp Ferencz 1 éves ref. tüdőlob; Kozma József 16 éves ref. hagymáz; Gyulai Zoltán 4 éves ref. Babics Viktória 10 éves cath. tüdőlob, Furman István két h. lutheránus veleszületett gyengeség. Silberstein Dávid 4 éves vörheny. Harangi Juliánna leánya halva sz. Szilágyi Ferenczné 33 éves kath. gyermekágyban, Farkas János 72 éves kath. aggkór, Nagy Juliánna 65 é. ref. aggkór; Fábián Gábor 6 éves ref. toroklob. — Béke poraikra!

* **Megfejtés.** Lapunk f. hó 2. számában közlött sakk-rejtvény helyes megfejtését beküldötték: Keszey Erzsike, N. N., Olgácska, Sarkady Mariska, Csécsi Gyula, S. Emma, Flóra.

Hazánk s a külföld.

— **Hány év óta áll a világ?** Erre a kérdésre felol a „Magyar zsidó szemlé“-ben egy mathematikus, ki abból a általánosan elfogadott tételből indulva ki, hogy a földön ezer millió él, és hogy minden 33 évben egy-egy nemzedék elhal, mig körülbelül ⅓-dal több születik, geometriai progresszio által oldotta meg a feladványt, hogy hát akkor hány 33 éves emberöltő előtt állott az emberi nem két egyénből: Ádám és Évából. A progresszio első tagja = 2, az utolsó tagja = 1000 millió és a hányadosa = 9/8. E szerint $2 \times 1{\cdot}125^{x-1} = 1{,}000{,}000.000$, a mely egyenletben x (a 33 éves emberöltök száma) 171 s ez 33-mal szorozva 5643 évet ad. Most pedig a zsidó kalendáriom szerint a világteremtése óta a 5644-ik esztendőt éljük és igy a héber időszámitást a mathematika igazolni látszik, azzal együtt, hogy az emberiség csakugyan egy ős emberpár ivadéka, mint az a bibliában megiratott.

— **Részeg — de egyetemi tanár.** Kolozsvártt — tudvalevőleg — négy fakultással biró egyetem van. Ennek az egyetemnek a tanárai közt még olyanok is vannak, a kik tisztán beszélnek magyarul, akad egy ikettő, ki versfaragással tölti idejét. Némelyek a tanórákon kivül is foglalkoznak tantárgyaikkal, mig mások a „Bolond Istók“ bolondgombáit gyarapitják „felolvasásaikkal“. Felolvasásaikkal, mert hát tudni kell, hogy egyik másik ottani tudós egész éven át, szép csendesen — irásból olvassa fel minden előadását. Az olvasóra bizva, hogy melyik fajtát gondolja ki a fentnevezettek közül, adjuk egyik ottani ujságnak egy a „Közönség köré“-ben megjelent közleményét. Ime szóról szóra: „T. Szerkesztőség! Kérem a rendőrséget figyelmeztetni, hogy a szinház páholyaiba senkit, még egyetemi tanárt se bocsásson be, ha az — reszeg. Egy páholybérlő.“ — Akár csak egy részlet, egy „Lumptudósok“ czimen megirandó operetszöveghez.

— **Gallmeyer Jozefin,** a kitünő német szinművésznő sulyosan megbetegedett, állapota teljesen reménytelen és minden pillanatban várják halálát.

Muzsák.

— **A sárospataki főiskola** anyagi ügyeit egy hét óta vizsgálja az egyházkerület által megbizott igazgatótanács. Elől, ernyedetlen buzgalommal, a főtiszteletü püspök Kun Bertalan. Mellette egyházi részről a költőpap, Fejes István, világi részről a sok érdemü ifjabb báró Vay Miklós, mint elnökök. Mint tagok ott müködnek: dr. Lengyel Endre, Nagy Pál, Dókus Gyula, Vajányi Lajos, Vécsey József, Tóth Dániel, Makkai Dániel, Béki Sámuel, Terhes Barna s a főiskolai hivatalnokok. Az anyagi ügyek a legszorossab utánjárás után minden irányban a lehető rendben találtattak. Amiért az elnökség az összes főiskolai gazdasági választmánynak elismerését nyilvánitotta. A mult évi pénztárforgalom igy állt: bevétetett 134438 frt 57 kr, kiadatott 122731 frt maradt 11706 frt 63 kr. E napokban került ki a sajtó alól a tiszáninnevi ev. ref. egyházkerület „Névkönyve“ is. Eszerint az egyházkerület három gimnáziumában u. m. a s.-pataki-, a miskolczi- és a rimaszombatiban, 57 tanár vezetése mellett, 1520 ifju tanult; ezenfelül van az egyházkerületnek egy leánynöveldéje is Miskolczon, ebben 70 növendék oktattik. Valóban elismerésreméltó áldozat az, melyet e szegény egyházkerület a nevelés-oktatás ügyének s közvetve a magyar államiságnak hoz ezen intézeteknek önerejéből való fentartása által.

— **A „Magyar Ifjuság Lapját“** Toldy László szakismerettel szerkeszti, mindinkább szélesebb körben kezd elterjedni. A főváros tanácsa is méltányolta a szerkesztő igyekezetét s a kiadóhivatal czég áldozatkészségét is melegen ajánlotta a fővárosi iskoláknak. A szép jutalomkép (Munkácsi „Krisztus Pilátus előtt“ czimü festménye) szintén elkészült, s az egész éves előfizetőknek megküldetett.

Törvényszék.

— **A börtönben feledett.** A hat hónapig börtönbnn feledett asszony ügyében kitünt, hogy a vizsgálóbiró tévedésből szabadlábra helyezési ürlap helyett becsukási ürlapot használt. A fogolynak lett volna alkalma orvoslatot keresni, mert foglyok, a kiknek valami panaszuk van, minden vasárnap jelentkezhetnek és akkor a kir. ügyész, illetve a vizsgáló biró elé vezetik. Schwartz Mária azonban azt beszéli, hogy ő nem értette meg a vizsgálóbirót, mikor kihirdette előtte a végzést.

A közönség köréből.*)

T. szerk. ur!

Azon kérdéssel fordulok t. uraságodhoz, szivesked jék becses lapjában azon, a szinház t. igazgatójához intézett kérésemet közétenni, hogy a gymn. tanulók részére nem lehetne-é ülőhelyet adni oly árengedménnyel, a minővel a kereskedelmi tanulók részesülnek? Nékik t. i. a felső zártszéket 32 krért adják. Nekünk adhatna Krecsányi ur alsó zártszéket 40 krért, mert bizony nem kellemes végig állani azt az egész előadást.

Debreczen, febr. 1.

Több gymn. tanuló nevében
V. E.

—

T. szerk. ur!

Becses lapja utján kérném a rendőrséget figyelmeztetni, hogy mi jogon engedi meg a hatvan-utcza szegletén, tehát a piacz szájában felállitott viaszk-bábosnak azt éktelen fülhasogató lármát, melyet az sipladájával vásári comédia módjára a szomszédok, különösen a püspöki lak éppen nem nagy mulattására elkövet?

Debreczen, febr. 4. Tisztelettel,
egy járó-kelő.

*) Ezen rovatért, melyben közérdekü felszólalások dijtalanul közöltetnek, a szerkesztő csak is a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget.

Szerkesztői posta.

Edith. k. a.-nak, helyben. — A két nagy sajtóhibát (a versben „Széll“ — Szálli helyett, az üzenetben „szimai“ — szirmai helyett) későn vettük észre, azonban a példányok nagy részében mégis kijavithattuk.

S. a. A „Hamis hajak“ cz. németből forditott rajzot közöljük, azonban csak is idő vártatva kerithetjük sorát!

Felelős szerkesztő: **GÁSPÁR IMRE.**
Kiadó **KUTASI IMRE.**

A gyötrő köhögés s a különféle sorvasztó bajokon egyszerre segitve,

a Hoff János-féle malátakivonati egészségi sör, malátakivonati egészségi csokoládé, malátamellczukorkák s a konczentrált malátakivonat által.

Semmiféle gyógyszer sem képes ily élet történetet mutatni fel, mint a Hoff János-féle maláta-gyógytápszer, mely Hoff János által 1857-ben feltalálva néhány évvel később a közönség között elterjedt, s ma már 37 év után a világ minden részében a legjobb hirnévnek örvendnek, miután 27,000 raktár valamennyi (2000) lapban hirdeti árúját, mely nem pusztán csak kellemes izü élvezeti czikk, hanem igen sok betegségben segélyt nyujtó, a köhögés, reketség, vérszegénység, emésztési gyengeség, aranyér, a mell- és gyomorbajokban sat. Gyógyhatásos voltukat legnagyobb mérvben, csatatéren tüntették ki, több mint 400 kórház hirdette gyógyhatásosságát a vérvesztés, a gyengeségnél sat. A közönség közöl több mint egy millió felgyógyult szavazott köszönetet, a levelek el vannak téve a levéltárba. — Nagyszámu érdemérem, udvari szállitó czim mint szinte érdemkeresztek is adattak már ezen gyógyhatásos készitményekre. — Az 59 kitüntetés közül az utolsót a londoni gyógyászati kiállitáson nyerte. Valamennyi kitüntetést a Hoff János-féle találmány és rendszer nyerte.

Hoff Jánosnak,

a Hoff János-féle malátakivonatok feltalálójának és egyedüli gyártójának, a legtöbb európai uralkodó fejedelem szállitójának, cs. kir. tanácsosnak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, több magas és német rend lovagjának. **Bécs. Graben. Bräunerstrasse 8.**

Tekintetes ur! Nem mulaszthatom el ez alkalommal önnek tudomására juttatni, miszerint nőm az ön malátasörét már félév óta a legjobb sikerrel használja gyengeségi állapota és köhögése ellen; mert mig nőm már évek óta ősszel és tavasszal, daczára annak, — hogy egész patika gyógyszereket fogyasztott el, mégis a leggyötrőbb köhögéstől kinoztatott s ereje egészen elfogyott, a malátasör használata óta minden köhögéstől mentes erőteljes kinézést nyert, Továbbra is fogja a malátasört használni. Jelen bizonyitványomat azon megjegyzéssel állitom ki, miszerint én a malátasör használatához igen kétkedve nyultam, most azonban annak határozott pártolója lettem. Kérem 58 palaczk malátakivonat egészségi sör és 12 zacskó malátamell-czukorkának megküldését.

S.-A.-Ujhely, 1881. május 11. Tisztelettel

GROSS RÓBERT,

az osztrák-magyar északnyugati vasut inspektora.

Hivatalos gyógyjelentés.

Csász. kir. szab. központi bizottság, stb. Flensburg. A Hoff János-féle malátakivonati egészségi sör egészen kitünő erősitő szernek bizonyult.

Wittge őrnagy, a porosz kóroda képviselője.

Ujabbi malátakivonat megküldését kéri a királyi kórházi bizottság Flensbuurgban.

Dr. Becqnelin. **Dr. Meusiger.**

Már minden orvos beismeri, miszerint a malátakivonat (Hoff János-féle rendszer) valamennyi gyógytápszer között a legjobb, annak felülmulhatatlan gyógysonló hatással bir, s azok által választandó, kik a sört nem kedvelik Ezen anyagokban a tulsjdonképeni gyógyhatásos az abban rejlő gyógyfüvek. A malátakészitmények, melyek már ezen gyógytartalom nélkül is igen kellemes valódi tápszert képeznek, ezen füvekkel való keverés következtében, a legkiválóbb értéket nyerik. Még az egészséges előtt is kiváló becsnek birnak, miután az egészséget ápoljak.

Árak: Malátakivonat egészségi sör 13 pal. 7 frt 26 kr. 28 pal. 15 frt 60 kr. 58 pal. 30 frt ½ kilo **maláta csukoládé** I. 2 frt 40 kr, ¼ kilo 1 frt 30 kr II. ½ kilo 1 frt 60 kr. ¼ kilo 90 kr, II. ½ kilo 1 frt, ¼ kilo 60 krá. **Maláta czukorkák** 1 zacskó 60 kr. 30 és 15 kr. **Malátakivonat** 1 üveg 1 frt 12, kisebb 70 kr. — **Gyermek tápmaláta-liszt** 1 frt. **Egy maláta fürdő** 90 és 50 kr, 2 frton alól semmisem szálitatik. Az első valódi Hoff János-féle nyákoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak. Vevésnél csakis ilyenek kérendők.

Raktárak Debreczenben. Csanak József, Rickl J. Z. Geréby Fülöp, továbbá Nyiregyháza. Korányi Imre gyógysz. Nagy-Várad: Janky Antal. Nagy-Károly: Ujházy István. Kaufmann Jakab. N.-Bánya: Ifj. Orosz István. Szatmár: Jakó Mihály. Ziláh: özv. Weisz Sámuelné. Hajdu-Böszörmény: Lengyel László. valamint minden rendszeres gyógytárban.

Gazdasági gepek a téli évadra.

A KROMPACH-HERNÁDI VASGYÁR,

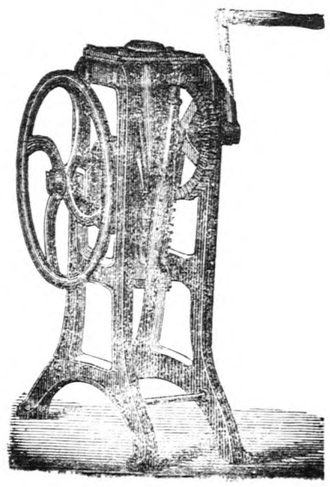

KROMPACHON.

(SZEPES MEGYE.)

Ajánlja kipróbált jó minőségü

KUKORICZA-MORZSOLÓIT,

u. m. egészen vasból készitett ortós morzsolót 40 forintjával. Turuer-féle morzsolót szelelővel, fa-állványon 40 forintjával.

Csöves tengeri-darálóit, (kis óriás) erős tölgyfa-állvanyon, teljesen felszerelve, 58 forintjával.

Franczia répa-metsző-gépeit, u. m. kisebb korongos répa-metsző 17 forintjával, nagyobb kupdad dobbal ellátott répa-metsző 28 frtjával.

Szecskavágóit, stb. a legjutányosabb árakon.

Minden egyes gép annak elküldése előtt a gyárban megpróbáltatik. A gyár kezeskedik gépei hasznavehetősége és szilárd kiviteléért.

Megrendelések vagy a gyárhoz Krompachra vagy a **gazdasági gépraktárhoz Debreczenben** intézendők. A debreczeni gépráktárom nagy Péterfián 853. szám alatt nevezett gépek készletben vannak, ott megpróbálhatók, illetőleg megvehetők.

Vasöntődéje, zománczozó hutája és gépgyárának egyébnemü készitményeiről, árjegyzéket kivánatra bérmentesen küld

a Krompach-hernádi vasgyár igazgatósága.

A debreczeni

IPAREGYESÜLETI TAKARÉK- ÉS HITELINTÉZET

t. cz. részvényesei a f. évi február 24 napján d. e. 10 órakor a városháza nagytermében megtartandó

X. RENDES KÖZGYÜLÉSRE

azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy szavazatjog gyakorlatára csak oly részvényesek jogositvák, kik a közgyülés előtt legalább harmincz nappal a részvény könyvbe bevannak vezetve.

Tárgyak.

1. Az igazgatóságnak a lefolyt üzlet évről jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A mérleg beterjesztése s a felmentvény megadása.
4. A nyeremény mikénti felosztása.

Az igazgatóság.

ELADÓ.

655 harmadfü, 275 tavalyi, együtt 930 darab ürü, az ebesi tanyán, bő és jó cserepes helyiséggel, kiteleléshez elegendő takarmánynyal, vagy anélkül — eladó.

Értekezhetni K.-M,-utcza 1171. sz. a. gazdájával.

Mària-celli

GYOMOR-CSEPPEK,

jeles hatásu gyógyszer a gyomor minden bántalmai ellen,

felülmulhatatlan az étvágy-hiány, gyomorgyengeség, rosz szagu lehellet, szelek, savanyu felbüfögés, kólika, gyomorhurut, gyomorégés, hugykőképződés, tulságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás, főfájás (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs székszorulás, a gyomornak tulterheltsége étel és ital által, giliszta-, lép- és máj, betegség, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvegcse ára használat utasitással együtt 35 kr.

Kapható Debreczenben Dr. Rotschneck E., Göltl N és Tamássy B. urak gyógyszertáraiban, valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszertárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben

Brady Károly,

az „őrangyalhoz“ czimzett gyógyszertárában Kremzierben, Morvaországban.

Nincs áremelés!

Ettlinger A. B., Hamburgban

ajánlja elősmert, legolcsóbb számitás mellett bérmentve csomagolással, tiszta, finom z matu káveit, **5 kilós zsákokban utánvétel mellett**

Rio finom, erős	frt	3.45 kr.
Cuba, ff. zöld, erős	„	4.10 „
Ceylon. kékes zöld, erős	„	5.— „
Arany Jáva. különös finom, szelid	„	5.20 „
Gyöngy-kávé igen finom	„	5.95 „
Afrikai gyöngy Mokka, valódi	„	4 45 „
Arábia Mokka, valódi nemesitett	„	7.20 „
Igen kedvelt, finom zamatu.		
Stambuli kávé-vegyiték	„	4.70 „
Thea kilónként **Congó**. ff.	„	2.30 „
Sauhung. ff	„	3.50 „
Családi thea, különös finom	„	4.— „
Asztali rizs „ „ pr. 5 kg.		1.40 „
Gavir I ma. 4 kilós hordóban	„	7.50 „
„ gyengén sózva 2 kgr. hord.	„	4 05 „
Lengeri-rákhus p. 8 Ds.	„	4.25 „
Lasatz frissen főzvep. 8. Ds.	„	4.25 „
Sardinia à l. huile p. 18/4 Ds.	„	4.70 „
Étvágy-Sild pikant p. 8. Ds.	„	7.60 „
Angolna kocsonyázott p. 8 Ds.	„	4.20 „
Marhanyelv á 1 1/8 kg. p. 4 Ds.	„	8.10 „
Szárdella valódi Brab. 2 kg.	„	7.50 „
Matjeshering Delic. 5 kgr. F.	„	2,60 „
Rüszhal füstölt f. p. 2 láda	„	2.50 „
Jamaica-Rum I-a 4 Liter	„	4.15 „

Árjegyzéket gyarmatáruk, szeszes italok és különleges czikkek felett bérmentve küld

A. B. ETTLINGER, HAMBURGBAN.

---

378. szám.

ÁRJEGYZÉKE

az „ISTVÁN“ gőzmalom készitményeinek.

Saját raktárában.

Árak ausztriai értékben

Kötelezettség és engedmény nélkül készpénz fizetés mellett.

Zsákkal együtt.

	100 kiló
AB. Asztali dara nagy és apró szemü	20.80
C. Szinte „ középszerü	19.80
0. Királyliszt	19.80
1 Lángliszt	19.20
2. Montliszt	18.60
3. Zsemlyeliszt 1 sö rendü	17 80
4. „ 2-od „	16.60
5. Fehér kenyérliszt 1-sö rendü	15.80
6. Szinte „ 2-od „	15.20
7. Közép kenyerliszt 1-sö „	14.—
8. Szinte „ 2-od „	13.—
8 1/2. Barna „ 1-sö „	11.20
8 3/4. Szinte „ 2-od „	9.20
9. Lábliszt	7.60
10. Veres liszt	—.—
11. Finom korpa **zsákkal.**	5 40
„ „ „ **zsák nélkül.**	4.80
12. Durva korpa **zsákkal**	5.20
„ „ „ **zsák nélkül**	4 60
Simán őrlött liszt zsákkal á 75 kg.	10 20
„ „ „ zsák nélkül	9 60

Dara és liszt 25 kl. zacskókb. 100 kl. zacskóval együtt 60 krral drágább

Debreczen, 1884. jan. 20.

A zsákok sulytartalma, — teljsuly tisztasulynak véve:

A. B. C. 0—9 számig 25 és 85 kilo
10 11. 12. „ 50 „
Sima liszt „ 75 „

A »Guszman«-féle — számos években át jó hirnévnek örvendett — vendéglőben

JÓ MAGYAROS ÉTELEK

és

kitünő jó borok

kaphatók.

Ugyanott a legjutányosabb ár mellett havi bérletre koszt ugy helyben mint házhoz hordva elfogadtatik.

Tüdőbetegeknek

és szédülési bántalmakban szenvedőknek sat. oly **szer** ajánltatik, mely **rajtam és ezer más egyénen segitett.** Kérdésekre szivesen válaszol **Rössner Tivadar, Lipcsében.**

ESTRAGON-MUSTAR

palent csomagokban.

SCHMIDT VIKTOR ÉS FIAI.

Bécsi különlegesség

legjobb belföldi márka 1/8, 1/4, 1/2, kil üvegekben; csak védjegygyel ellátott valódi készitmény kapható minden füszer- és csemegekereskedésben.

88.

Debreczen, 1884. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.